

قرن‌ها قبل در یونان باستان، بازی‌های المپیک باستانی چنان محبوبیتی پیدا کرده بود که هر چهار سال یک بار، تمام دولت‌شهر (ایالت)‌های یونان بهترین و آماده‌ترین جوانان خود را راهی محل برگزاری مسابقات می‌کردند تا آن‌ها با رقبای خود، در رشته‌های گوناگون مسابقه بدهند. دو و میدانی، کشتی، ارابه‌رانی، مشت‌زنی و ... از جمله رشته‌هایی بودند که مسابقه‌هایشان در المپیک یونانیان برگزار می‌شدند. از آنجا که یونانیان در بسیاری از نقاط شمالی دریای مدیترانه زندگی می‌کردند، حتی از نقاطی مثل اسپانیا، فرانسه و ایتالیای امروزی هم راهی یونان می‌شدند و در مسابقه‌ها حضور پیدا می‌کردند.

مشعلی‌که خاموش ماند

تابستان ۲۰۲۰، المپیک توکیو و کرونا
 مهدی زارعی

اولین وقفه

بازی‌های المپیک، پیش از تابستان امسال و شیوع کرونا هم سابقه تعویق و حتی برگزار نشدن داشت. وقتی المپیک ۱۹۱۲ استکهلم تمام شد، همه دنیا آماده بودند که بازی‌های المپیک بعدی را در برلین - پایتخت آلمان - برگزار کنند. اما جنگ جهانی، دو سال قبل از المپیک برلین آغاز شد و چهار سال به درازا انجامید. به این ترتیب امکان برگزاری المپیک پدید نیامد و ورزشکاران و تماشاگران مجبور شدند تا سال ۱۹۲۰ و مسابقه‌های «المپیک آنتورپ» در کشور بلژیک انتظار بکشند.

دومین وقفه

کمتر از دو دهه گذشت و این بار قرار بود که شهر توکیو - پایتخت ژاپن - میزبان المپیک ۱۹۴۰ باشد. این میزبانی، می‌توانست اتفاقی فوق‌العاده برای جشن المپیک باشد. زیرا برای اولین بار قرار بود که المپیک در آسیا برگزار شود. در آن روزها وسایل ارتباط جمعی تفاوت فراوانی با امروز داشتند و قاره آسیا برای بسیاری از مردم جهان ناشناخته بود و چیزی بود شبیه به افسانه‌های هزار و یک شب. چه برسد به شرق آسیا که حتی مردم غرب آسیا نیز شناخت چندانی از آن قسمت نداشتند. وقتی ژاپنی‌ها با ارتش خود، قبل از المپیک به چین حمله کردند، همه امیدوار بودند این جنگ به المپیک ضربه نزنند. اما در سال ۱۹۳۹ م جنگ جهانی دوم آغاز شد و شش سال به درازا کشید. به این ترتیب نه فقط المپیک ۱۹۴۰ م، بلکه مسابقه‌های ۱۹۴۴ م هم تعطیل شدند و این رقابت‌ها هرگز برگزار نشدند. این بار علاقه‌مندان به ورزش ناچار شدند ۱۲ سال صبر کنند تا سرانجام بازی‌ها در سال ۱۹۴۸ م و با مسابقه‌های المپیک لندن، از سر گرفته شوند.

این رقابت‌ها از سال ۷۷۶ قبل از میلاد آغاز شدند و تا سال ۳۹۴ میلادی ادامه پیدا کردند. بیش از هزار سال، هر چهار سال یک بار رقابت‌ها برگزار شدند. در زمان برگزاری این جشنواره بزرگ، حتی جنگ بین دولت‌شهرها متوقف می‌شد تا ورزشکاران راحت بتوانند در مسابقه‌ها شرکت کنند. بعد از پایان مسابقه‌ها هم جنگ از سر گرفته می‌شد! بعدها که از سال ۱۸۹۶ میلادی مسابقه‌های المپیک مدرن آغاز شدند، همه امیدوار بودند این بار، این جشن بزرگ جهانی به شکلی منظم هر چهار سال یک بار برگزار شود و وقفه‌ای در آن ایجاد نشود. اما این اتفاق نیفتاد. بعد از وقفه‌هایی به خاطر جنگ، نوبت به کرونا رسید که برگزاری المپیک را متوقف سازد.

کرونا و المپیک توکیو

اما تابستانی که گذشت، المپیک با غیرمنتظره‌ترین واقعه ممکن روبه‌رو شد. این بار هیچ جنگی رخ نداد، اما المپیک توکیو برگزار نشد! ویروس کرونا نه تنها مسابقه‌های ورزشی، بلکه ساده‌ترین فعالیت‌های زندگی در سراسر جهان را مختل کرد و طبیعی است در این شرایط، هیچ شانسی برای برگزاری المپیک نباشد. برای برگزاری این رقابت‌ها قرار بود طی دو هفته، بیش از ۱۰ هزار ورزشکار و به همین تعداد خبرنگار در توکیو حاضر شوند. حال اگر تعداد میلیون‌ها تماشاگر و گردشگری را که به ژاپن می‌آمدند نیز در نظر بگیریم، متوجه می‌شویم که در صورت برگزاری این مسابقه‌ها، چه خطراتی مردم را تهدید می‌کرد و کرونا چگونه در سراسر جهان گسترش پیدا می‌کرد. به این ترتیب المپیک ۲۰۲۰ در تابستان برگزار نشد و برگزاری بازی‌ها به تابستان آینده موکول شد؛ یعنی سال ۲۰۲۱!

۲۰۲۰ به جای ۲۰۲۱!

با این شرایط، طبیعی است که درباره المپیک سی‌ام گفته شود این بازی‌ها، رقابت‌های «توکیو ۲۰۲۱» است. اما در این صورت نظم چهارساله تاریخی بازی‌ها از بین می‌رود.

به همین خاطر IOC (کمیته بین‌المللی المپیک) اعلام کرده است که هیچ تغییری در نام‌ها، پوسترها و عددهای المپیک رخ نمی‌دهد و این بازی‌ها هر وقت برگزار شوند، باز هم المپیک ۲۰۲۰ نامیده خواهند شد.

یک رسم زیبا

هرچند سه المپیک ذکر شده هرگز برگزار نشدند، اما در فهرست بازی‌های المپیک، همواره از آن‌ها نیز یاد می‌شود. یعنی در تاریخچه بازی‌ها، المپیک ۱۹۱۶ برلین، المپیک ششم به‌شمار می‌رود و المپیک بعدی، المپیک هفتم. مسابقه‌های ۱۹۴۰م و ۱۹۴۴م هم المپیک‌های دوازدهم و سیزدهم؛ حتی با اینکه مسابقه‌ای در این دوره‌ها برگزار نشده است. زیرا لازم است همه به یاد بیاورند که در این سال‌ها باید المپیک برگزار می‌شد و این سال‌ها، سال المپیک بوده است. درست مثل سال ۲۰۲۰ که المپیک در آن برگزار نشد.

تغییر قوانین

با تعویق یک‌ساله بازی‌ها، شرایط ورزشکاران هم قطعاً دچار تغییر می‌شود. آن‌ها که سن و سالشان بیشتر است، یک سال پیرتر می‌شوند و کارشان برای المپیک دشوارتر. اما آن‌هایی که جوان‌ترند، باتجربه‌تر و آماده‌تر می‌شوند و بهتر می‌توانند مسابقه بدهند. در برخی از رشته‌ها مثل فوتبال هم بازیکنان امید (نفرات زیر ۲۳ سال) می‌توانند بازی کنند. حالا تکلیف بازیکنانی که در این سال، سنشان از ۲۳ سال گذشته چه خواهد شد؟ پاسخ این سؤال آسان است: IOC با تغییر قوانین، «استثنا» قائل می‌شود. به این ترتیب که در این المپیک، استثنائاً به جای بازیکنان زیر ۲۳ سال، نفرات زیر ۲۴ سال حضور خواهند داشت.